

»Draga« za mlade, mladinski festivali...

V zadnjem času je ideja o povezavi med mladimi iz Slovenije, zamejstva in zdomstva vedno bolj živa. O tem priča že velik uspeh, ki ga je imela turneja mešanega pevskega zbora Gallus iz Argentine. Pevci so med svojim kratkim obiskom s svojim petjem osrečili ljudi po vsej Sloveniji, pa tudi v zamejstvu, in vendar se niso mogli odzvati vsem vabilom, ki so jih prejeli. Kako prijetno mi je bilo pri srcu, ko sem na zaključnem koncertu v Cankarjevem domu srečevala prijatelje iz Slovenije, Koroške in seveda iz Trsta.

Mladi smo v zadnjem mesecu imeli precej prilik, da vzpostavimo ali utrdimo stike s sovrstniki od vsepovsod. Poleg že omenjenega gostovanja zbora Gallus, je taka priložnost bil Mladinski festival v Celovcu. Ob tej priliki se je 26. maja odpravilo na Koroško lepo število Slovencev iz Trsta, Slovenije in Argentine, ki so tudi aktivno sodelovali pri programu, predvsem pri nogometnem turnirju (fantje polni navdušenja, dekleta malo manj).

Za nas Tržačane je bila druga taka priložnost izlet v Ljubljano, ki sta ga organizirali mladinska sekcija Slovenske skupnosti in Slovenski kulturni klub. V Ljubljani smo obiskali več političnih ustanov: najprej smo si ogledali sedež skupščine, kjer nas je sprejel predsednik slovenskega parlamenta France Bučar, nato nam je Peterletov tajnik razkazal sedež vlade. Naš obisk se je nadaljeval s srečanjem z mladimi Krščanskimi demokrati, nato pa še pri Mraku s predstavniki mladih vseh političnih komponent Demosa. Svoj obisk smo zaključili na sedežu MOŠ-a, kjer so prav isti dan priredili družabno srečanje z mladimi pevci zbora Gallus.

No, in ker mladi v Trstu nočemo, da bi bilo teh stikov konec, smo se odločili, da tik pred študijskimi dnevi Draga organiziramo tako srečanje, ki bi bilo po eni strani priložnost, da vzpostavimo sti-

ke in postavimo temelje za prijateljstvo med sovrstniki z Goriškega, Koroškega, Tržaškega, iz Slovenije in tudi zdomstva, po drugi pa ponudba takih informacij, ki bi bile koristne za kulturno in politično formacijo mladega človeka, ki hoče biti aktivno vključen v gradnjo nove demokratične družbe, bodisi v mladi državi Sloveniji, bodisi v Italiji in drugje. To torej pomeni aktualno, konkretno tematiko, skupno življenje in diskusije, debate, izmenjave mnenj in izkušenj ter družabnost — skratka živahno in originalno srečanje.

Tako se je neformalno ustanovil mladinski odbor, ki že nekaj časa pripravlja MLADINSKI TABOR - SLOVENSKI DIOGEN PO EVROPSKEM BABILONU, ki bo v parku Finžgarjevega do-

ma na Opčinah od srede 28. avgusta zvečer, do petka 30. avgusta popoldne, ko se bodo že začeli študijski dnevi DRAGA. Teh 48 ur smo skušali napolniti s čimbolj pestrim programom: poslušali bomo dve predavanji, POLITIČNI IN SOCIALNI PROBLEMI EVROPE OB PROPADU STARIH IDEOLOGIJ IN DINAMIKA IN MEHANIZMI DEMOKRACIJE, ter pričevanje javnih delavcev pod naslovom OSEBNOSTI POD DROBNOGLEDOM. Informacije, ki jih bodo predavanja nudila, bomo prenesli v svojo konkretno stvarnost med diskusijami in okroglimi mizami. Nekaj časa pa bo seveda odmerjenega tudi zabavi, družabnosti in pa trenutku zbranoosti v obliki sv. maše.

Vse res toplo vabimo, da se tega srečanja udeležite. Ker pa je število udeležencev omejeno, vas prosimo, da se čimprej vpišete. Kdor se vpiše, ima prenočišče in hrano preskrbljeno. Prijave zbira za Goriško skupina IZVIR, za Trst pa SLOVENSKA PROSVETA.

Na svidenja na Taboru!

Mladinski odbor, ki deluje v okviru Slovenske prosvete, vabi vse mlade na

MLADINSKI TABOR — SLOVENSKI DIOGEN PO EVROPSKEM BABILONU,

ki bo v parku Finžgarjevega doma na Opčinah (Trst) od 28. avgusta zvečer do 30. avgusta popoldne. Mladi s Tržaškega, Goriškega, Koroške, Slovenije in tudi iz zdomstva bodo skupaj preživeli 48 ur, med katerimi bodo poslušali dve predavanji:

Politični in socialni problemi Evrope ob propadu starih ideologij in

Dinamika in mehanizmi demokracije

ter pričevanja znanih javnih delavcev z naslovom:

Osebnosti pod drobnogledom.

Informacije, ki jih bodo predavanja nudila, bodo mladi prenesli v svojo konkretno stvarnost med diskusijami in okroglimi mizami. Delovni program bodo popestrile tudi kulturne točke in družabnost.

Najvažnejši cilj tega srečanja pa je navezovanje prijateljskih vezi, zato organizatorji priporočajo, da se, kdor želi od srečanja največ odnesti, na tabor tudi formalno vpiše. Kdor se vpiše, ima prenočevanje in hrano preskrbljeno (vpisnino lahko poravnate ob prihodu na Tabor). **Število mest je omejeno!**

Za podrobnejše informacije:

SLOVENSKA PROSVETA,
ul. Donizetti, 3 - TRST - Italija

MELJEJO STARI SISTEM

MLIN je kratica za mlado iniciativo pri slovenski demokratični zvezi. Zakaj MLIN? V svojem glasilu pravijo takole: »Meljemo. Sesuvamo še zadnje preostale kocke starega sistema, odstranjujemo ovire, ki še hromijo našo odločnost stopiti v nov, moderen svet. Naša trma, nepopustljivost in vztrajnost, plejada idej, utopičnih in realnih — vse to nam širi horizont nad prostor nove dobe, poln izzivov in vprašanj.«

Bivša predsednica MLINA MOJCO ŠIFRER smo prosili, da bi nam o njihovem delovanju kaj več povedala. Diplomirala je etnologijo in zgodovino na filozofski fakulteti v Ljubljani in sedaj dela v muzeju kot kustos-etnolog.

Si se za politiko zanimala še pred aktivnim delovanjem pri MLINU?

Za politiko? Ne. Včlanila sem se v to stranko, da bi pripomogla k demokratičnemu razvoju v Sloveniji, ne pa iz političnih razlogov in zato tudi delujem pri MLINU.

Kdaj ste ustanovili MLIN?

Ustanovili smo ga pred enim letom, 14. marca '90. Dobivali smo se že prej. Med sabo se sicer nismo poznali, toda tedanji glavni tajnik SDZ Peter Volasko je po pismih skliceval mlade člane in tako smo se počasi začeli združevati. Približno en mesec smo se dobivali in 14. marca ustanovili Mlado iniciativo pri SDZ.

Koliko članov ima MLIN?

Naša organizacija ima približno 500 članov; delujemo že po občinskih odborih npr. v Domžalah, Šiški, Bežigradu, Celju, Mariboru, Žalcu, Velenju, Kranju in seveda obstaja tudi republiški MLIN. Cele Slovenije pa ne pokrivamo: Dolenjska je popolnoma prazna, Primorska in pa tudi Prekmurje.

Kako vam uspe privabiti mlade k sodelovanju?

Na začetku smo dosti dali na to, da smo poskusili reagirati na vsako dogajanje v Sloveniji in tudi v Evropi. Takrat je bil v ospredju problem Estonije, in Latvije. S časopisnimi članki, v katerih smo izražali svoje mnenje, smo počasi pridobivali mlade člane.

V svojem programu ste opozorili na razne probleme in tudi nakazali nekaj svojih ciljev. Do kakšne mere vam jih je uspelo uresničiti?

V tem začetnem obdobju smo se verjetno še najmanj ukvarjali s problematiko mladih. To pa zato, ker smo v tej družbi in tudi širše evropsko čutili potrebo, da se Slovenija kot pojem in kot subjekt uveljavi v evropskem prostoru. Moram reči, da smo precej naredili prav na zunanem političnem področju. Postali smo pridruženi člani DEMYC — Evropske demokratične mladinske skupnosti, to je mednarodna organiza-

cija. V marcu smo se tudi včlanili in bili ustanovitelji International Youth Democrat Union, ki je bilo v Ameriki in sedaj sodelujemo tudi s to organizacijo. Kar se tiče pa problematike mladih, smo organizirali razne okrogle mize, eno smo npr. posvetili problemu droge. Poleg tega pa smo organizirali še druge okrogle mize o državnih simbolih, o liberalni in konservativni stranki pred 2. svetovno vojno in njuno kontinuiteto danes in priredili druga zanimiva predavanja.

V raznih ženskih revijah leti kar precej kritik na Demos glede položaja žensk v novi Sloveniji.

Veliko kritik je letelo predvsem na krščanske demokrate, ker so pač oni, kot je z njihovo ideologijo nujno, bili proti splavu. MLIN ni proti splavu, seveda pa se tudi ne zavzema, da bi postal splav kontracepcijsko sredstvo za ženske; pač vse v nekih razumnih mejah.

Posebno prejšnji mesec je bilo mnogo polemik v zvezi z alternativno kulturo.

Kot veste je tudi naša stranka podprla alternativno kulturo in njihovo enakopravnost z drugo kulturo. Naša stranka je tudi organizirala okroglo mizo v Cankarjevem domu, kjer smo izrazili svoje mnenje in podporo. Vsekakor kot MLIN nismo posebej delovali.

Pride včasih do razhajanj med vašo mladinsko sekcijo in stranko?

Do velikih razhajanj ne pride; gotovo imamo določene poglede v usmeritev stranke drugačne kot del seniorske stranke, del stranke pa nas podpira. To se dogaja v vsaki stranki, da pride pač ob kakšnem problemu do delitve mnenj, a do sedaj smo jih vedno uspeli demokratično rešiti, kot je pač želela večina.

Ste poskusili vzpostaviti stike s Slovenci iz zamejstva?

Obiskali smo Korošce, tudi v Trstu smo že bili, poleg tega pa večjih stikov ni bilo. Smo pa podprli njihovo iniciativo, da so se lahko vključili v Mladinski svet Slovenije.

Kaj pa stiki z mladinskimi skupinami ostalih Demosovih strank?

Smo v stiku z njimi, čeprav ni večjih povezav in skupnih akcij, razen organizacije 50. izvršilnega odbora DEMYC v Ljubljani, to smo organizirali s krščanskimi demokrati. Drugače pa skupnih akcij nimamo. Mogoče smo kdaj skupno podprli, recimo ko je šlo za zamejce v Italiji, da bi se pač naša politika drugače odzivala na te probleme kot prejšnja. V glavnem pa sodelujemo samostojno.

Kateri pa je vzrok tega?

Mogoče imamo tudi drugačna stališča. DEMOS je sestavljen iz zelo različnih strank. Socialdemokratska stranka ne more imeti istih izhodišč kot Krščanski demokrati in mi smo tudi različni. Zaradi tega ne pride do takšnega povezovanja. Skupne točke pa so: samostojna, suverena, neodvisna Slovenija; zaradi tega je v bistvu združena opozicija tudi nastala. Ko to izpelje, verjetno ne bo več nastopala v tej sestavi. Temelj sta bili Majniška deklaracija in neodvisna Slovenija, ko se to vzpostavi, združevanje v bistvu ni več potrebno v toliki meri kot do zdaj.

Hvala za pogovor.

Prosim, pa lep pozdrav vsem Slovincem v zamejstvu.

Pogovarjali sta se Alenka Štoka in Kristina Martelanc

* * *

SEMENIŠČE

*Sedim na tleh,
na pustem cementu,
naslonjena na staro poslopje.
Že leta in leta živi na tem griču,
že leta in leta opazuje pokrajino,
že leta in leta opazuje ljudi,
že leta in leta opazuje spremembe,
že leta in leta opazuje premike,
že leta in leta opazuje razlike
in jih sprejema.
In koliko let jih še bo?
In koliko ljudi bo še slonelo
prav kakor jaz
majhna drobtinica
v njegovi veličini,
v njegovi zgodovini.*

Katja Volpi

RAST, mladinska priloga Mladike. Pripravlja uredniški odbor mladih. Pri tej številki so sodelovali: Manica Maver, Alenka Štoka, Kristina Martelanc, Katja Volpi, Marija Mamolo, Valentina Destri, Ana Lokatos, Matejka Grgič in Neva Zaghet. Tisk Graphart, Trst, junij 1991.

Iz delovanja Slovenskega kulturnega kluba

Zadovoljni sodelavci tekmovalnega večera v kvicih.

Meseca aprila je imel SKK v svojem repertoarju celo vrsto zanimivih srečanj. 13. aprila je bil gost SKK Marjan Jevnikar, naslov večera pa je bil »SVET SKOZI OKO FILMSKE KAMERE«. Izzval je veliko radovednosti. Marjan Jevnikar je prikazal razne zvrsti svojih filmov, od igranega do dokumentarca. Na sporedu je bil revival igranega filma šestdesetih let, nato posnetek z naslovom TRST POD SONCEM. Sledil je zelo zanimiv potopisni film »KAIRO, mesto nasprotij« in posnetki o Tajski. Istega večera so klub obiskali predstavnica argentinskih izseljencev ter dva Korošca.

20. aprila je SKK povabil v svoje prostore prof. Alojza Rebulu. Predavanju je bil naslov »Kocbek: človek, umetnik, mislec«. Udeležba je bila res izredna, saj je število poslušalcev doseglo primat v letošnjem letu.

25. aprila je štirinajst klubovcev šlo na obisk v Postojno. Bili so v gosteh kluba OZN. Naslednjega dne se jih je šest udeležilo izleta na Koroško, ki ga je organiziral ta postojnski klub.

27. aprila se je klub odločil za lahkotnejši in zabavnejši večer s filmom DANCES WITH WOLVES. Ob tej priliki so bili gostje večera dva Argentinca ter predstavnica MOŠ-a (Medškofijski odbor za študente iz Ljubljane).

Srečanje s Tonetom Pavčkom je bilo na sporedu 4. maja. Pesnika je pred-

stavila prof. Zora Tavčar Rebula. Splošno mnenje je bilo, da je bilo to lepo in prisrčno srečanje. Člani gledališkega krožka SKK so podali nekaj Pavčkovih pesmi. Udeležba je bila dobra.

11. maja je v SKK predaval univerzitetni profesor Jože Pirjevec v zvezi z zgodovinskimi osnovami napetosti med Srbi in Hrvati. Podal nam je zgodovino jugoslovanskih narodov od delitve rimskega cesarstva do danes.

Po tako pestrem aprilskem in majskem delovanju si je SKK 18. maja privoščil družabnost, ki je zaradi svoje priljubljenosti med člani uspela. 25. maja je klub predvajal film GLORY o usodi črncev med secesijsko vojno.

V že počitniškem vzdušju je SKK pomislil na svoje člane ter jim ponudil nekaj nasvetov za bližnji poletni oddih. Večer z naslovom »Kam na počitnice« je bil v obliki pogovora, ob tem pa je SSK predvajal video, ki so ga nekateri člani posneli v Angliji in na Škotskem.

Tudi SSK je za letošnjo sezono končal s svojim delovanjem, ki je bilo živo in je stalno vzbujalo zanimanje med mladimi. Za slovo je klub organiziral 8. junija družabnost, ki se je udeležila tudi skupina mladih iz Ljubljane. Smeha in zabave je bilo na pretek, še posebej pa veselih spominov na komaj minulo sezono.

Marija Mamolo

ČIKOLE ČAKOLE

— V tako imenovanih »nazadnjaških« krogih v zamejstvu ni bila naša politična emigracija nikoli tabù, zaradi tega pač pri nas ne bi bil mogel biti koncert argentinskega Gallusa nikoli tako »zgodovinski«, kot je bil nastop v Cankarjevem domu v Ljubljani, kjer so bili do pred kratkim še tako »napredni«, da so našo politično emigracijo enostavno črtali iz zavesti. Vendar pa je — zgodovina gor ali dol — obisk 56 slovenskih pevcev iz tako oddaljenih krajev tudi za nas izredno doživetje, verjetno enkratno. Torej jih je bilo treba povabiti tudi k nam, se vam ne zdi? Toda kam? V Kulturni dom? Ne. V Avditorij? Nee! Na Goriški grad? Nee! Kam pa vendar? V malo cerkvico v Podgori vendar! (Hvaležni smo tistim, ki so »argentinski« Gallus le pripeljali med zamejce!)

— Hvala Bogu, smo se z lepo skupino argentinskih Slovencev lahko srečali tudi na Koroškem. Perfektna ideja, tak Slovenski mladinski festival! Samo škoda, da je bilo, vsaj uradno, slovenščine slišati malo premalo za naše okuse... Vse napovedovanje je bilo dvojezično, natečaj v govorništvu se je odvijal v slovenskem in nemškem jeziku, argentinski Slovenci so na splošno (?) željo peli v španščini, novomeški zbor je po lastni izbiri pel v latinščini, italijanščini, angleščini (nekaj tudi v slovenščini, hvala Bogu!), častni gost je bila italijanska pevka, ki živi na Dunaju in poje v angleščini! Se vam zdi, da je mogoče najti kaj bolj pisanega? Aja, morda ja! Na nogometnem turnirju, ki se je tudi odvijal v okviru festivala, je morda bilo slišati še bolj internacionalne kletvice! Ampak tega nam pa menda ne boste zamerili, ne? Po slovensko pač ne znamo!

KDAJ SEM SVOBODNA

Svoboda — kako lepa je ta beseda. Svoboda je modro, neskončno nebo, burja, ki piha, skalnati kraški svet, ruj, ki prekriva skale, pečine, slovenska beseda, izrečena brez strahu, vse to je zame svoboda.

Ampak... kdaj sem resnično svobodna? Tišina. Odgovora ni. Ko sem doma, so starši stalno nad mano: »Uči se, pospravi sobo, pomagaj nam, saj si vendar že odrasla!« Kako sovražim te besede! Odrasla sem le v takih primerih, kajne? Ko pa prosim, naj me pustijo ven s prijatelji, tedaj sem še otrok.

V teh primerih je moje zatočišče majhna, a prijetna soba, moja spalnica.

Ko stopim vanjo, stopim v kraj, kakor nihče drug nima vstopa. To je moj svet!

Prižgem radio, odprem okno in se zagledam v modro nebo. Mraz je. Am-

pak ko gledam tja v višino, plava moja misel po valovih glasbe... Takrat, samo takrat, v vrtincu barv in zvokov, se počutim svobodna. Vendar... ali je ta svoboda prava ali je to samo moja utopija? Utopija. Kako grdo je to spoznanje!

Torej svobode nimam, nimam... Ampak nihče mi ne more spreminjati življenja! Življenje je bilo podarjeno meni, z njim lahko razpolagam le jaz.

Tudi če me uklenejo v verige, tudi če me hočejo prisiliti, da bi kaj naredila proti svoji volji, se ne bom uklonila. V sebi imam moč, voljo in zavest, ki mi pomagajo premagovati težave in spoznavati dobro in zlo. Svoboda... še nisem razumela, kaj je to. Svoboda je lahko vse, kar te ne mori, kar te ne zatira.

Svoboda je v meni, svoboda je v tebi, v nas. Sprōsti jo in objela bo svet.

Valentina Destri

OGENJ

Ko se pesnik sreča z ognjem, pogori in se kot pel potopi v zemljo! Vzleteti kot Feniks v najvišje nebo: kot Neptun v najnižje morje! PREOBLAČITE SE... V Neptuna? V Feniksa?

ŽIVLJENJE

Dihati sonce in ga izdihniti. Igra barv. Telefoni-raj mi s svojim starim nevljučenim telefonom!

MAMA NA OBZORJU

*Roke držijo belino.
Skala in oblika glave: držim jo med rokami.
Brat v daljavi.
Za vrati nekdo joče.*

PREŠEREN IN PRIMIČEVA JULIJA

*Maček in pes.
Babičine roke.
ravnovesje je belo
PREOBLECIMO SE V BELINO!*

KO PLAVAM PETELIN DVAKRAT ZAPOJE

*Plavam v dvanajstem mesecu starosti, starost je zaton lepote življenja!
Mama, drži me za roko, stoj mi ob strani, bodi moj Angel Varuh!
Jezus je razlamljal kruh med dvanajsterimi: so bili to meseci, ko so se odžejali od njegove krvi.
Mama, stoj mi ob strani, hočem spiti ta kelih, hočem postati novi človek... in petelin je dvakrat zapel...*

Ana Lokatos

POLETNI PRIJATELJI

*Spoznali smo se
na vročem pesku
poletnih plaž.
Morje,
sonce,
nebo:
ves svet
je bil le naš.
A jeseni
smo izbrali
različne si poti.*

*S prvim mrazom
smo se posloveli.
Verjemite,
hudo mi je bilo
ob izbiri.
A edino prav.
Tu je moj naslov..
Pišite mi.
Lep pozdrav.*

*S prvo soparico
smo se zopet dobili.
A vi
ste na življenje pozabili.*

*Oktobra prvo cigareto,
februarja prvič marijuano,
maja prvič heroin.
Od tedaj ne poznate
morja, sonca in poletnih vročin.*

Kmalu vas ne bo več.

*A ne vem,
kako naj vam pomagam.
In to ni prav.
Pišite mi (morda bo zadnjič).
Lep pozdrav.*

Matejka Grgič III. nagrada
na literarnem natečaju SKK

O'Neillovo Dolgega dne potovanje v noč

V nedeljo, 7.4., sem si ogledala uprizoritev O'Neillove drame Dolgega dne potovanje v noč. Ker je drama pomen-sko precej zapletena, bom tu skušala izpostaviti nekatere teme in jih analizirati.

Celotno dejanje se odvija skozi en dan na začetku našega stoletja. Ameriško družino Taylor pestijo hude težave: mati je že dolgo let morfinistka, mlajši sin Edmund zboli za tuberkulozo, oče in starejši sin Jamie pa se vdajata pijači.

Prav Edmundova bolezen sproži dejanje. Mati ne sprejema resnice in si raje zamišlja, da ima ljubljeni sin zelo hud prehlad. V teku drame, ki se odvija v neki sanjski dimenziji (in ki že nakaže postopno odtujevanje celotne družine realnosti), odkrijemo fobije in nevrose vseh nastopajočih. »Preteklost je sedanjost in tudi bodočnost!« Tretji sin je še kot dojenček umrl za ošpicami — Jamie ga je okužil. Je to namenoma storil ali ne? Zelo verjetno je Jamie sovražil dojenčka, kot je nato zasovražil brata Edmunda, ker je ta imel ljubezen staršev. Zaradi tega mu Jamie skuša odvzeti vse upanje v življenje, ga "hrani" s cinizmom in končno dela z njim kot že z mrličem.

Tudi oče ima svoj delež krivde: ko je žena Mary zbolela, je on najel napol faliranega zdravnika, ker ta ni terjal previsokih honorarjev. Ne le, da zdravnik Mary ni ozdravil, ampak se je ona zaradi neznosnih (ne samo telesnih) bolečin zatekla k morfiju. Mož ji ni zmožen res pomagati: sam veliko govori o moči vere, ampak sebi in sinovoma ni znal pokazati druge opore kot edinole pijačo.

Zakaj se Mary še dalje vdaja morfiju? Tlačijo jo občutki krivde in življenjskega neuspeha: hotela je postati nuna verjetno zato, da bi nekdo vedno skrbel zanjo; Mary ni nikoli hotela odgovornosti, zavračala jih je — ni si znala ustvariti doma, nima prijateljev, še sinu Edmundu ne more pomagati, ker jo je strah realnosti. Želi si le to, da bi jo obdala megla in da ne bi več slišala sirene, ki »tuli kot ranjen kit«.

Strahen je posebno zadnji prizor: Edmund, ki je še vedno poosebljal vse upe in sanje družine, umre: morda bo šele tedaj, kot galeb, riba ali morje odkril življenjski smisel. Noč je Edmunda že dohitela, ostali člani družine pa so z njim izgubili še poslednje upanje — tako so končno le dosegli svojo večno meglo, noč.

Neva Zaghet